YANGI O‘ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA AVTOMOBILSOZLIK SANOATINING O‘RNI VA AHAMIYATI

Xamrakulova Zarnigorxon Farxodjon qizi
Andijon davlat texnika instituti tayanch doktoranti
E-mail: zarnigorxamrakulova140@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasi avtomobilsozlik sanoatining rivojlanishi, O‘zbekiston iqtisodiyotda tutgan o‘rni va ahamiyati haqida ma’lumotlar va statistik tahlillar keltirilgan. Yildan yilga avtomobilsozlik sanoati jadal sur’atlarda o‘sib bormoqda. Mahsulotlar chet el bozorlarida o‘z o‘rni va mavqeyiga ega bo‘lishi uchun sa’y harakatlar olib borilmoqda.

Kalit so‘zlar: Avtomobilsozlik, Yangi O‘zbekiston, innovatsiya, eksport, ichki bozor, investitsiya, inson kapitali, tahlil.

Аннотация: В данной статье представлены сведения и статистический анализ о развитии автомобильной промышленности Республики Узбекистан, о её месте и значении в экономике Узбекистана. Год за годом автомобильная промышленность стремительно развивается. Предпринимаются усилия для того, чтобы продукция заняла своё место и положение на зарубежных рынках.

Ключевые слова: автомобилестроение, Новый Узбекистан, инновации, экспорт, внутренний рынок, инвестиции, человеческий капитал, анализ

Annotation: This article provides information and statistical analyses on the development of the automotive industry in the Republic of Uzbekistan, as well as its role and significance in the Uzbek economy. The automotive industry is growing rapidly year by year. Efforts are being made to ensure that the products have their place and position in foreign markets.

Keywords: Automotive industry, New Uzbekistan, innovation, export, domestic market, investment, human capital, analysis

Kirish

Zamonaviy O‘zbekiston sharoitida avtomobilsozlik sanoati mamlakat iqtisodiyotining murakkab va ko‘p qirrali tarmoqlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Ushbu sanoat nafaqat ichki avtomobil bozorining talabini qondirish, balki eksport salohiyatini oshirish, milliy ishlab chiqarishni mustahkamlash va sanoatning raqobatbardoshligini ta’minlashda ham muhim rol o‘ynaydi. Maqolaning asosiy maqsadi – O‘zbekiston avtomobilsozlik sanoatining hozirgi holatini, texnologik innovatsiyalarni, eksport va ichki bozordagi rivojlanish tendensiyalarini keng yoritishdan iboratdir. Shu jumladan, sanoat mahsulotining umumiy sanoat ichidagi ulushi, yangi elektr avtomobillari (NEV) ishlab chiqarish yo‘nalishlari, xalqaro hamkorlik va investitsiya muhitining ijobiy tomonlari hamda kadrlar tayyorlashdagi yangilanishlar ham tahlil etiladi.

ISSN 3030-3907

O‘zbekiston avtomobilsozlik sanoati mamlakat sanoatining asosiy tarmoqlaridan biri bo‘lib, uning iqtisodiy ahamiyati har yili tobora oshib bormoqda. 2024-yil yanvar-oktyabr oylarida mamlakatda 338 000 ta avtomobil ishlab chiqarilgan bo‘lib, bu orqali $455 million eksport tushganligi ta’kidlanmoqda. Shu bilan birga, sanoat umumiy ishlab chiqarish hajmining 10 foizini tashkil etadi, bu esa uning iqtisodiy turg‘unlik va o‘sishdagi muhim rolini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston avtomobilsozlik sanoati yil davomida taxminan $5,5 milliard daromad keltirishda davom etmoqda va 2023-yilda $4,4 milliard xorij savdosi aylanmasi, shuningdek, $146 million miqdorida to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar ham amalga oshirilgan. Ushbu ma’lumotlar sanoatning nafaqat ichki bozor, balki xalqaro savdo va investitsiyalarda ham o‘zining sezilarli ahamiyatini isbotlaydi. Avtomobilsozlik texnologiyalarining yanada rivojlanishi va kadrlar tayyorlash tizimi orqali bu soha kelgusida yanada kengayishi va modernizatsiyalashishi kutilmoqda.

Zamonaviy avtomobilsozlik sanoati butun dunyoda yuqori texnologiyalarni joriy etish va yangiliklarga intilish bilan ajralib turadi. O‘zbekiston bu unumdorlikni oshirish uchun ilg‘or texnologiyalar va elektr transport vositalarini ishlab chiqarishga katta e’tibor qaratmoqda.

O‘zbekiston avtomobilsozlik sanoatining kelajagi elektr avtomobillarni ishlab chiqarish safida yotadi. Mamlakat BYD kabi global brendlar bilan hamkorlikda elektromobil zavodlarini ishga tushirish yo‘lida jiddiy harakatlar qilyapti. Masalan, Jizzax viloyatida BYD kompaniyasi bilan hamkorlikda elektromobil zavodi barpo etilgan bo‘lib, unda Chazor va Song Plus Champion modellar ishlab chiqarilmoqda. Kelgusida ushbu zavodlar yordamida elektromobillar soni yiliga 200 ming dan 500 ming dona gacha yetkazilishi rejalashtirilmoqda.

Yuqori texnologik jarayonlar va avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish tizimlari avtomobilsozlik sanoatida samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. BYD zavodida ilg‘or robototexnika, avtomatlashtirilgan sifat nazorati va IT-infrastruktura joriy etilishi natijasida mahsulot sifati va ishlab chiqarish tezligi sezilarli darajada oshdi. Ushbu texnologik yangiliklar yordamida O‘zbekiston innovatsion avtomobil ishlab chiqarish sohasida nafaqat ichki bozorda, balki xalqaro miqyosda ham o‘z o‘rnini mustahkamlashga erishmoqda.

O‘zbekiston avtomobilsozlik sanoatining eksport salohiyati ham sezilarli darajada ortib bormoqda. Mamlakat eksport qilish bo‘yicha yangi strategiyalarni joriy etib, an’anaviy savdo yo‘nalishlaridan tashqari, yangi bozorlarga o‘tishga intilmoqda.

2024-yilda avtomobilsozlik sanoatida 338 000 ta avtomobil ishlab chiqarilishi va $455 million eksport tushishi mamlakat sanoatining muvaffaqiyatini

ISSN 3030-3907

namoyon etadi. 2025-yil uchun maqsad 450 000 ta avtomobil ishlab chiqarish va eksportni $700 million darajasiga oshirishdan iborat. Bu ko‘rsatkichlar avtomobilsozlik sanoatining xalqaro bozordagi raqobatbardoshligini oshirish va mamlakat iqtisodiyotiga qo‘shimcha valyuta oqimini yaratishga qaratilgan strategik choralarni aks ettiradi.

Avtomobilsozlik sanoati rivojlanishida investitsiyalar va kadrlar tayyorlash jarayoni muhim omillardir. Mamlakatda sanoatni modernizatsiyalash va yuqori texnologiyalarni joriy etishni ta’minlash uchun davlat, xususiy sektor va xalqaro hamkorlar o‘rtasida keng qamrovli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

O‘zbekiston avtomobilsozlik sanoatini rivojlantirish uchun yil davomida $5,5 milliard daromad keltiruvchi va 2023-yilda $4,4 milliard xorij savdosi aylanmasi hamda $146 million miqdoridagi FDI va kreditlar mablag‘iga ega bo‘lishi bilan e’tirof etiladi. Shuningdek, davlat tomonidan iqtisodiy choralar, soliq imtiyozlari va sarmoya qo‘yish uchun yaratilgan qulay sharoitlar sanoatning kelgusidagi o‘sishini kafolatlaydi.

Avtomobilsozlik sanoati O‘zbekiston iqtisodiyotining asosiy tarmoqlaridan biri sifatida namoyon bo‘lib, quyidagi jihatlar asosida o‘zining muhim ahamiyatini ko‘rsatmoqda:

Iqtisodiy Salohiyat:

2024-yilda 338 000 avtomobil ishlab chiqarilib, $455 million eksport tushgan; sanoat umumiy ishlab chiqarishning 10% ini tashkil etadi.

2016-2020 yillar oralig‘i davomida avtomobilsozlik minglab foizga o‘sdi, bu esa sanoatning mustahkam o‘sishini ko‘rsatadi.

Texnologik Yangiliklar:

Elektr avtomobillar, akkumulyatorlar va ilg‘or robototexnika tizimlari yordamida innovatsion ishlab chiqarish tizimi joriy etilmoqda.

BYD va boshqa brendlar bilan hamkorlik natijasida elektromobil zavodlari ishga tushirilmoqda, bu sanoatning kelajagini belgilovchi ijobiy omillardandir.

Eksport va Ichki Bozor:

Eksport salohiyati sezilarli darajada oshib, yangi bozor segmentlariga kirish rejalashtirilmoqda, bu esa mamlakatning xalqaro miqyosdagi raqobatbardoshligini oshiradi.

Ichki bozor raqobati kuchayib, ADM Jizzakh, BYD kabi korxonalar tomonidan sotuvlar sezilarli ko‘paymoqda.

Investitsiyalar va Inson Kapitali:

Yillik daromad va xorij savdosi aylanmasi yuqori bo‘lib, sarmoya va moliyaviy ko‘rsatkichlar sanoatning rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi.

ISSN 3030-3907

Italiyaning Turin politexnika universiteti kabi xalqaro hamkorlik markazlari orqali kadrlar tayyorlash tizimi mustahkamlanmoqda va “Industry 4.0” texnologiyalari keng joriy etilmoqda.

Xulosa bo‘yicha muhim natijalar:

Avtomobilsozlik sanoati O‘zbekiston umumiy sanoat mahsulotining 10% ini tashkil etadi va sezilarli eksport tushumiga ega.

Elektr avtomobillar va ilg‘or robototexnika texnologiyalari sanoatni global standartlarga mos ravishda modernizatsiyalash imkonini beradi.

Eksport salohiyati oshib borayotgan davlatning strategik yo‘nalishlari orqali yangi bozor segmentlariga kirish rejalashtirilmoqda.

Xalqaro hamkorlik va kadrlar tayyorlash markazlari orqali “Industry 4.0”ga yo‘naltirilgan tizimlar joriy etilmoqda.

Ushbu xulosalar O‘zbekiston avtomobilsozlik sanoatining kelajakdagi rivojlanish strategiyalarini shakllantirish va innovatsion yondashuvlar asosida davlat iqtisodiyotining yanada mustahkamlanishiga zamin yaratishda asosiy rol o‘ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Gazeta.uz
2. Zamin.uz
3. www.autouzbek.com
4. timesca.com
5. invest.miit.uz

ISSN 3030-3907